

31.1.2025

Lestijärven kunnanvaltuustolle

Lestijärven kunnan kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän ehdotus kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä

1. Tausta ja toimeksianto

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 118 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet laissa mainitut raja-arvot. Lestijärven kunnan vuoden 2022 konsernitilinpäätöksen asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on 1 192 euroa ja vuoden 2023 vastaava alijäämä on 2 823 euroa (ml. muut omat rahastot). Näin ollen arviointimenettelyn kriteeri täyttyy. Valtiovarainministeriö asetti 5.9.2024 kuntalaissa tarkoitetun arviointiryhmän. Arviointiryhmän toimikausi oli 5.9.2024 – 31.1.2025.

Arviointiryhmän puheenjohtajaksi nimettiin sosionomi Kari Korhikoski, Lestijärven kunnan edustajaksi kunnanjohtaja Päivi Rautio ja valtiovarainministeriön edustajaksi finanssineuvos Ville Salonen. Arviointiryhmän kokouksiin ovat lisäksi osallistuneet Lestijärven kunnanhallituksen puheenjohtaja Jorma Koski-Vähälä, hallintojohtaja ja henkilöstön edustaja Susanna Tuikka sekä asiantuntijasihteerinä neuvotteleva virkamies Hanna-Mari Talka valtiovarainministeriöstä.

Arviointiryhmä tehtävänä oli tehdä ehdotus kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpideehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpideehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Arviointiryhmä piti 6 kokousta. Lisäksi Lestijärvellä järjestettiin 31.10.2024 valtuustoinfo arviointimenettelystä ja kunnan taloudellisesta tilanteesta.

2. Arviointiryhmän ehdotuksen perustelut

Arviointiryhmän selvitys Lestijärven kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut ja ehdotus toimenpiteiksi perustuvat sekä toteutuneeseen talouskehitykseen että arvioon talouden kehityksestä lähivuosina. Tulevien vuosien talouden kestävyys arvioinnissa kunnan esittämällä talouden tasapainottamisohjelmalla on keskeinen merkitys. Näistä lähtökohdista on arvioitu kahta mahdollisuutta, kunnan säilymistä itsenäisenä ja tätä edellyttäviä talouden tasapainotustoimia tai palveluiden vaarantumisesta johtuvaa tarvetta kuntajaon muuttamiselle. Arvioitaessa kunnan edellytyksiä turvata asukkaiden lakisääteiset palvelut on lisäksi huomioitu kunnan muut olosuhteet, kuten väestölliset, maantieteelliset ja elinkeinorakenteelliset tekijät.

Talouden kestävyys arvioinnissa on tarkasteltu sekä emokunnan että kuntakonsernin tilannetta.

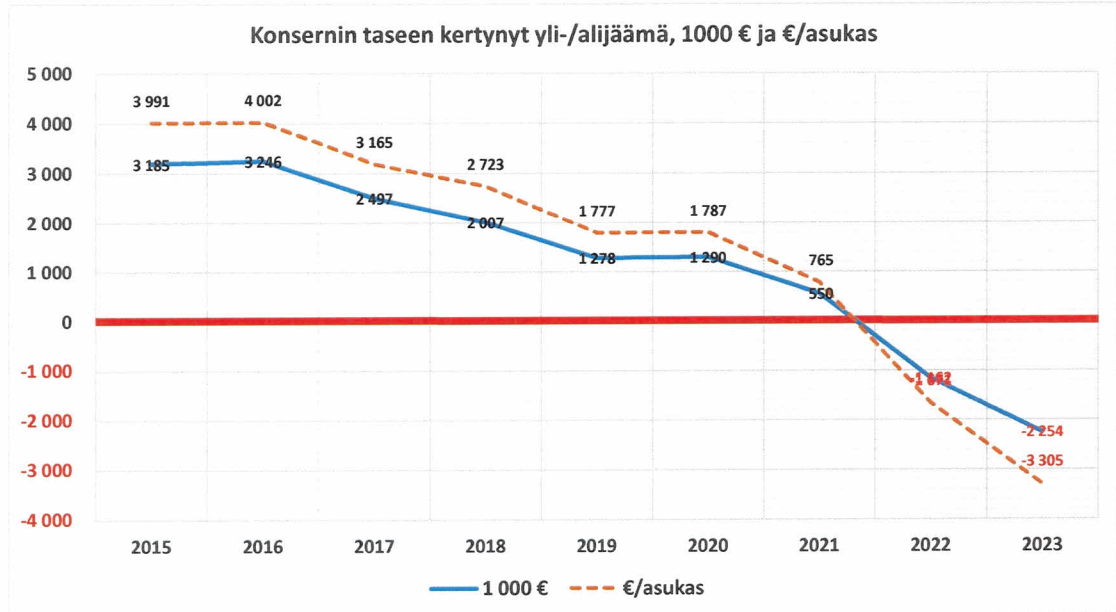
Lestijärven kunnan konsernitilinpäätöksessä yhdisteltäviin yhteisöihin kuuluivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä tytäryhteisöinä LYK Oy, Kiinteistö Oy Lestijärven Vuokrakodit, Kiinteistö Oy Lestijärven Liiketalo sekä kuntayhtyminä Korpelan Voima, Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä ja Keski-Pohjanmaan liitto.

2.1. Talouden toteutunut kehitys

Lestijärven kunta päätyi arviointimenettelyyn konsernitilinpäätöksen taseen kertyneen alijäämän perusteella. Konsernin taseessa on ollut kertynyttä alijäämää vuodesta 2022 lähtien. Konsernin tilikaudet ovat olleet selvästi alijäämäisiä vuosina 2021–2023. Myös vuodet 2018–2019 olivat alijäämäisiä, kun taas vuosi 2020 oli lievästi ylijäämäinen. Heikoin tilanne oli vuonna 2022, jolloin konsernin tilikausi oli hieman yli 1,6 milj. euroa eli peräti 2 335 euroa/asukas alijäämäinen. Muut rahaston huomioon ottaen vuoden 2022 konsernin taseen kertynyt alijäämä olo noin 830 000 euroa eli 1 192 euroa per asukas ja vuoden 2023 vastaava alijäämä oli noin 1,93 milj. euroa eli 2 823 euroa per asukas. Arviointimenettelyssä ao. alijäämän määrittämisessä huomioidaan tuloksenkäsittelyerät eli muut omat rahastot, joita Lestijärvellä oli 328 000 euroa vuonna 2023.

Alijäämien tarkastelussa on hyvä huomioida se, että vuosi 2023 oli kuntataloudessa tuloksellisesti koko 2000-luvun vahvin johtuen pääosin kertaluonteisesta sote-uudistukseen liittyvästä noin 1,3 mrd. euron ns. verohännästä. Myös vuodet 2020–2022 ovat olleet kuntataloudessa poikkeuksellisen vahvoja johtuen mm. valtion merkittävistä koronatuista, omaisuuden myyntivoitoista sekä hyvästä työllisyystilanteesta ja tätä kautta verotulokehityksestä. Nämä huomioon ottaen Lestijärven talouden kehitys on ollut viime vuosina poikkeuksellisen heikkoa verrattuna kuntatalouden yleiseen kehitykseen.

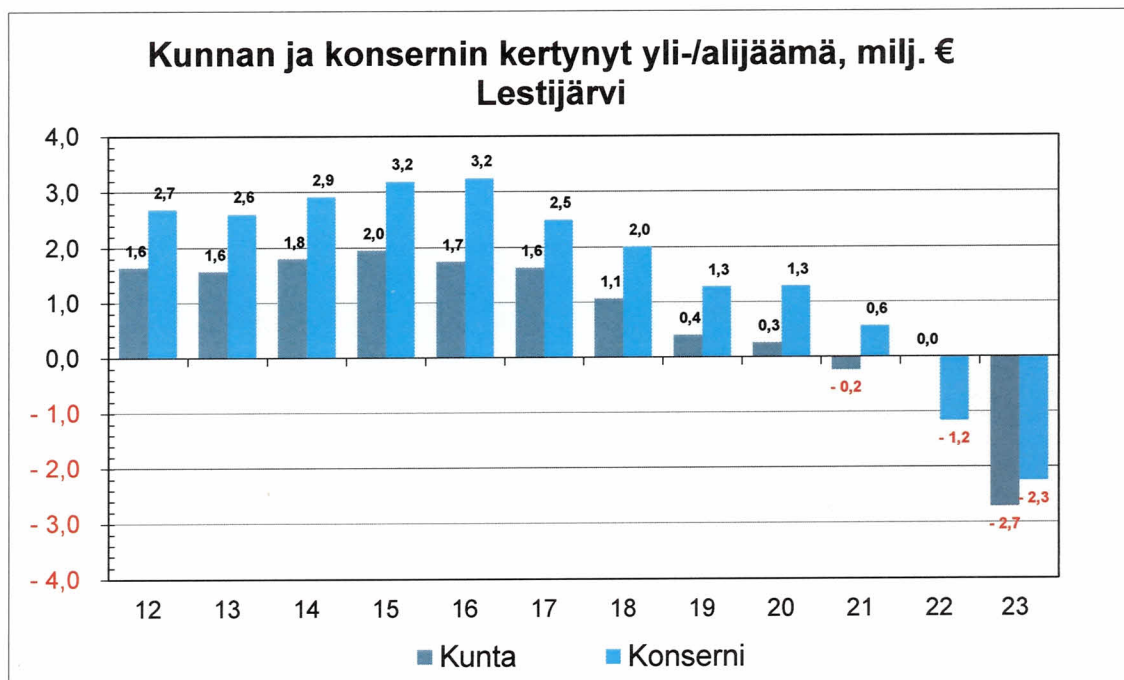
Kuvio 1. Konsernin taseen kertynyt ali-/ylijäämä 2015–2023, pl. muut omat rahastot, 1000 € ja €/asukas

Kuviossa 1 on esitetty Lestijärven kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän kehitys vuosina 2015–2023. Kuviossa ei ole mukana muut omat rahastot, joiden määrä oli 328 000 euroa vuonna 2023 ja määrä on ollut viime vuosina pitkälti samalla tasolla.

Emokunnalla on ollut taseessa kertynyttä alijäämää vuodesta 2021 lähtien ja vuonna 2023 sitä oli noin 2,7 milj. euroa eli 3 982 euroa per asukas. Määrä on siis noin 800 000 euroa suurempi kuin konsernilla. Kuviossa 2 on esitetty sekä emokunnan että kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän kehitys vuosina 2015–2023.

Kuvio 2. Taseen kertynyt ali-/ylijäämä 2015–2023, emo ja konserni, 1000 € ja €/asukas

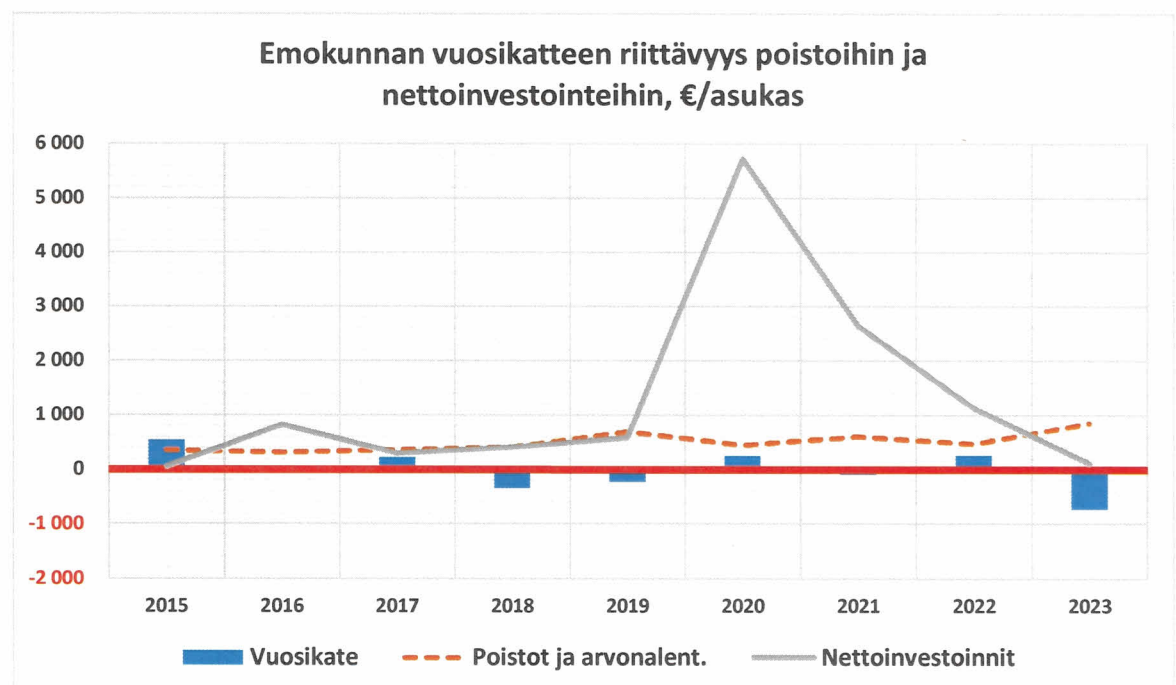

Keskeisinä syinä heikentyneeseen taloustilanteeseen sekä emon että konsernin osalta ovat olleet toimintakateen heikkeneminen sekä verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien väheneminen erityisesti vuonna 2022. Vuonna 2022 toimintatuottojen kasvusta huolimatta toimintakate heikkeni kasvaneiden toimintakulujen myötä. Toimintakulujen kasvuun vaikutti mm. yleishallinnon ennalta arvaamattomat henkilöstömenojen lisäykset, varhaiskasvatuksen lasten hoitotarpeen kasvaminen ja kaikilla sektoreilla myös yleinen energian hinnan nousu (sähkö, öljy ja kaukolämpö). Energian hinnannousu heijastui myös konserniyhtiöiden tulokseen, joka oli kaikissa konserniyhtiöissä vuoden 2021 tulosta heikompi. Sote-uudistuksesta johtuvat merkittävät tulojen ja kustannusten siirrot hankaloittavat osaltaan vuoden 2023 tilinpäätöksen vertailua aiempiin vuosiin.

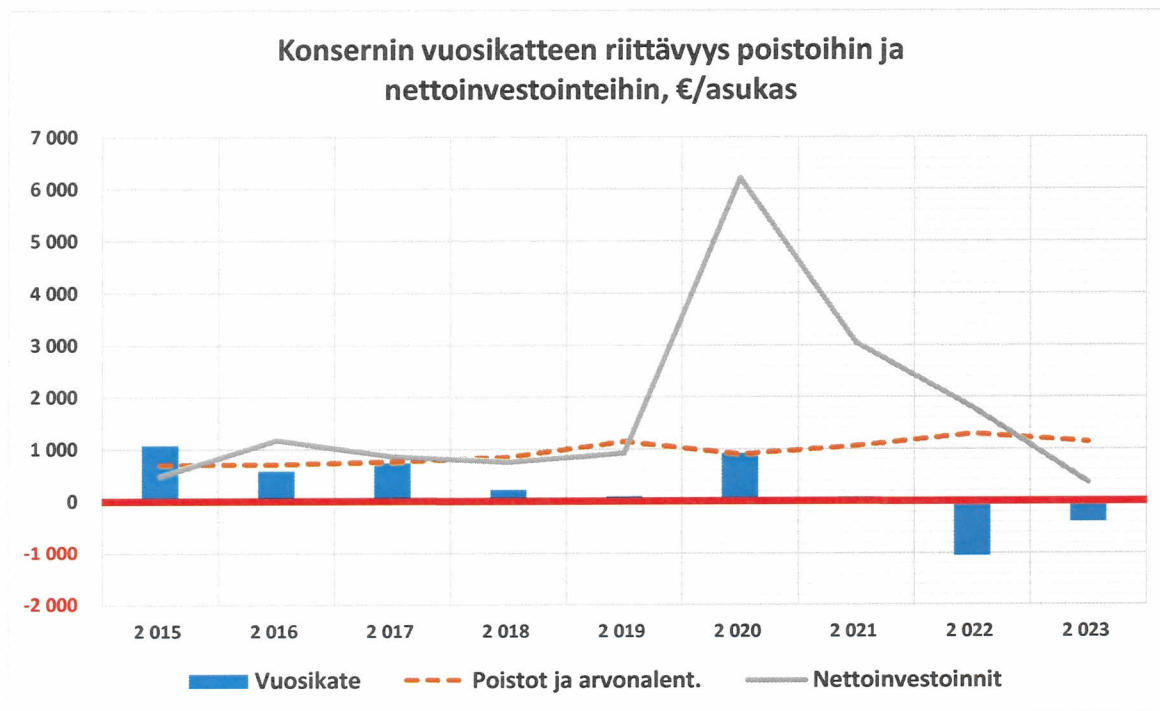
Sekä emokunnan että konsernin vuosikatteissa on ollut melko paljon vaihtelua viime vuosina. Emon osalta vuosikate on ollut negatiivinen vuosina 2018, 2019, 2021 ja 2023. Konsernin vuosikate on ollut negatiivinen vuosina 2022 ja 2023. Negatiivinen vuosikate tarkoittaa, että kunta joutuu rahoittamaan osan toimintakuluista rahavaroilla, omaisuuden myynneillä tai lainan lisäyksellä, mikä tarkoittaa toisin sanoen ns. syömävelkaa. Tämän lisäksi muulla kuin tulo- ja rahoitusosuudella rahoitettavaksi jäävät investoinnit ja lainojen hoitokulut eli korot ja lyhennykset.

Kuvioissa 3 ja 4 on esitetty vuosikate, poistot ja arvonalentumiset sekä nettoinvestoinnit vuosina 2015–2023. Nettoinvestoinneilla tarkoitetaan tässä yhteydessä investointimenoja, joista on vähennetty investointeihin saadut rahoitusosuudet sekä investointihyödykkeiden luovutustulot eli omaisuuden myyntitulot. Kuvioista havaitaan muun muassa vuosikatteen suurehkoja vaihteluita, kun taas poistot ovat olleet varsin samalla tasolla viime vuosina. Sen sijaan nettoinvestoinnit ovat olleet suuret vuosina 2020 ja 2021, mikä johtuu Lestin koulun valmistumisesta ja käyttöönotosta syksyllä 2021.

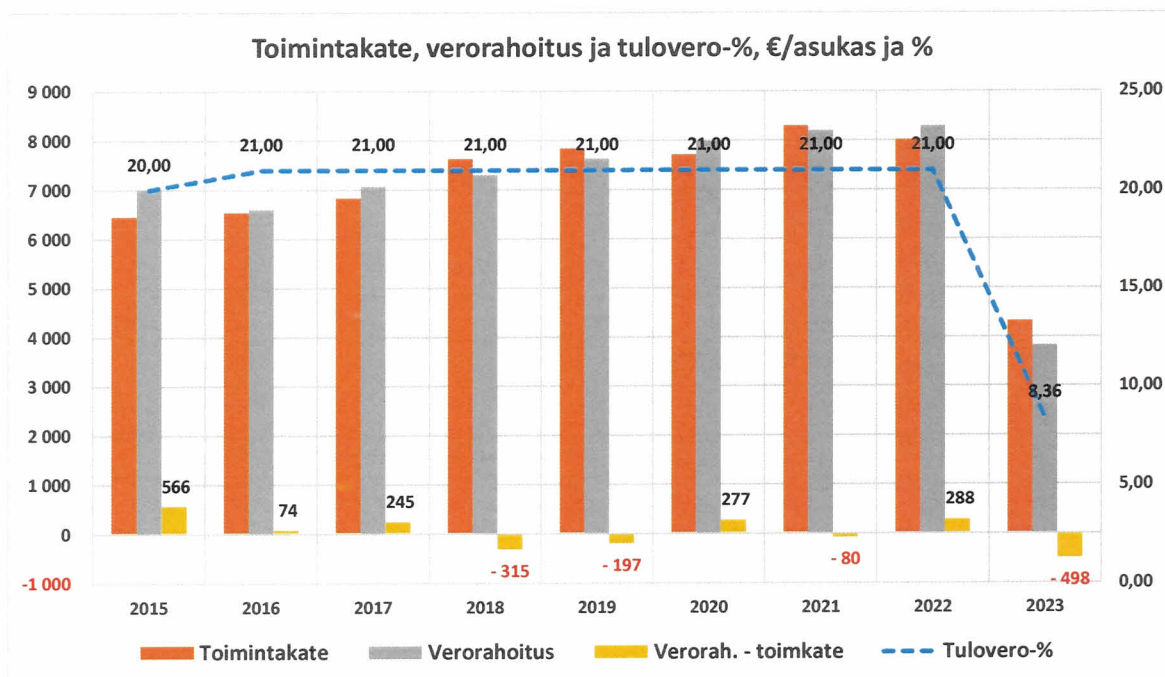
Kuvio 3. Emokunnan vuosikatteen riittävyys poistoihin (ml. arvonalentumiset) ja nettoinvestointeihin 2015–2023, €/asukas

Kuvio 4. Konsernin vuosikatteen riittävyys poistoihin (ml. arvonalentumiset) ja nettoinvestointeihin 2015–2023, €/asukas

Kuvio 5. Toimintakate, verorahoitus ja tuloveroprosentti 2015–2023, €/asukas ja % (emo)

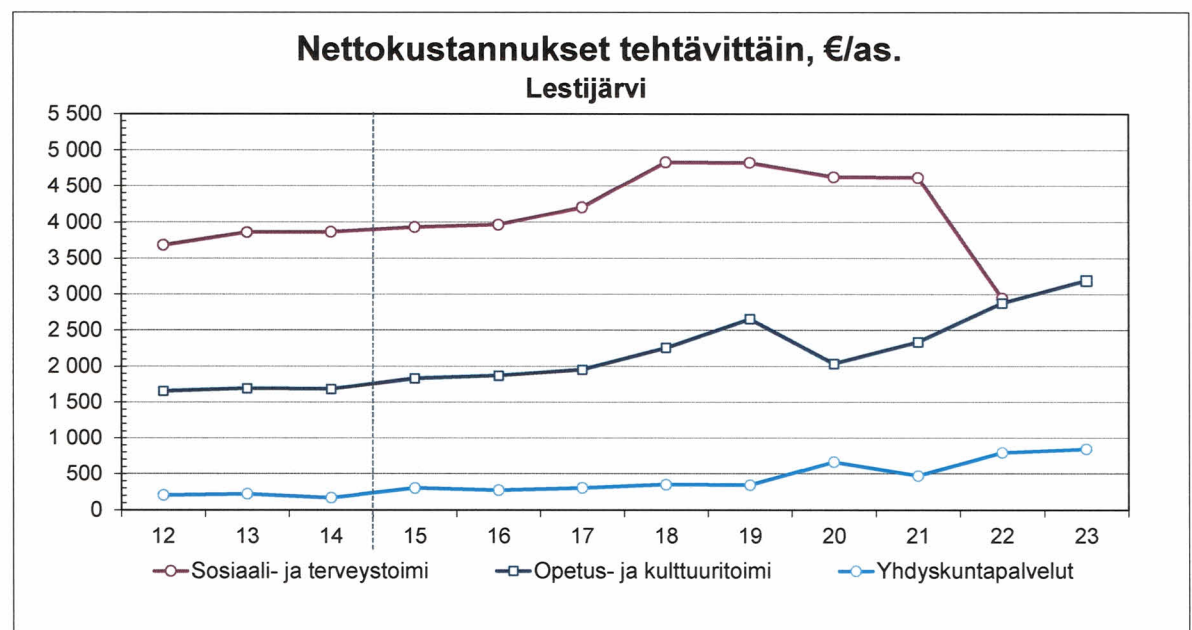
Kunnan tulorahoituksen tasapainoa kuvaava vuosikate muodostuu pääosin toimintakatteen ja verorahoituksen erotuksena. Verorahoituksella tarkoitetaan verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärää. Kuvio 5 nähdään, että vuosina 2018, 2019, 2021 ja 2023 jolloin emokunnan vuosikate oli negatiivinen, toimintakate ylitti verorahoituksen tason. Heikoin tilanne oli vuonna 2023, jolloin verorahoitus jäi lähes 500 euroa per asukas pienemmäksi kuin toimintakate. Vaikka Lestijärvi

on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuosina 2019 ja 2023, tästä huolimatta ao. vuosien tilikaudet ovat olleet selvästi alijäämäisiä. Lestijärven kunnallisveroprosentti oli ennen vuoden 2023 sote-uudistusta 21,0 % vuodesta 2016 lähtien.

Kuten muillakin kunnilla, vuoteen 2022 saakka sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat muodostaneet suurimman osan Lestijärven kaikista nettokäyttökustannuksista. Sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset eivät enää rasita kuntien taloutta vuodesta 2023 lähtien. Vuoden 2022 sote-kustannukset määrittivät kuitenkin sote-uudistukseen liittyvän valtionosuuksien pysyvien tasauselementtien tason. Lestijärvellä sote-kustannukset poikkeuksellisesti laskivat vuonna 2022, mikä tarkoitti, että tasauselementit muodostuivat edullisemmaksi verrattuna tilanteeseen, jossa kustannukset olisivatkin kasvaneet. Näin ollen, vaikka Lestijärven talouden tasapainon muutos sote-uudistuksen seurauksena on 66 euroa per asukas negatiivinen, pienentyneiden sote-kustannusten myötä parantunut talouden tasapainotilanne hyödyttää Lestijärveä pidemmällä aikavälillä Talouden tasapainolla tarkoitetaan sote-uudistuksen yhteydessä vuosikatetta poistojen jälkeen.

Sen sijaan opetus- ja kulttuuritoimen kustannukset ovat kasvaneet vuoden 2020 alhaisesta tasosta vuodesta 2021 lähtien. Vuoden 2020 kustannusten laskua selittää yleisesti koronaan liittyvät valtakunnalliset sulkutoimet. Kuviossa 6 on esitetty Lestijärven keskeisten tehtävien nettokustannusten kehitys vuosina 2012–2023.

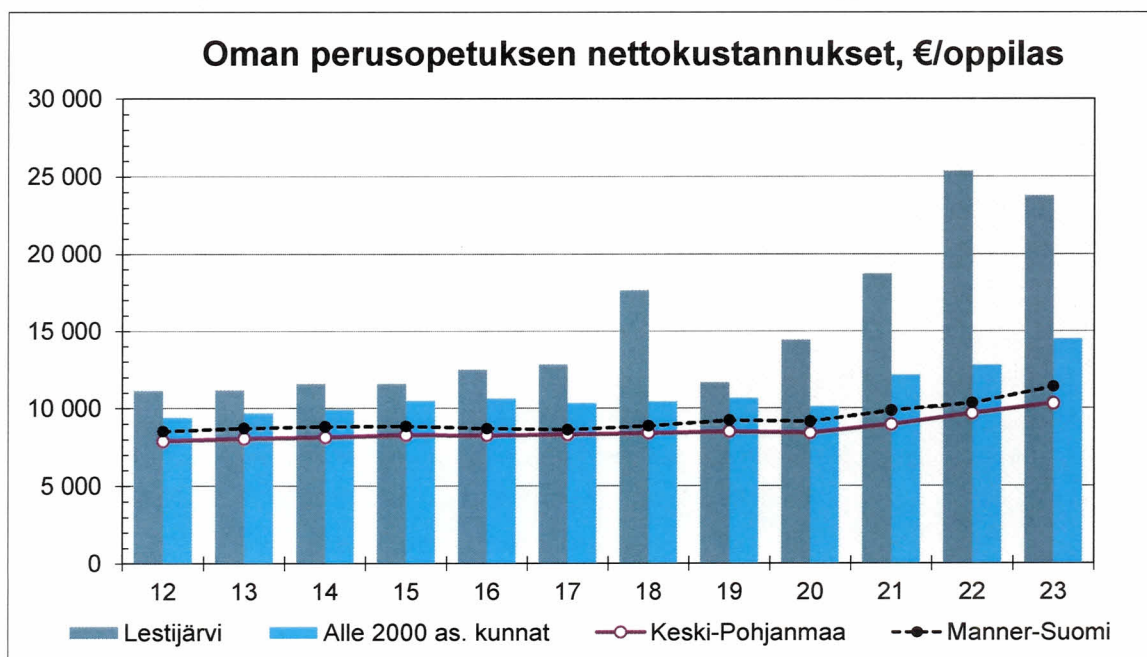
Kuvio 6. Nettokustannukset keskeiset tehtävät 2012–2023, €/asukas

Oman perusopetuksen osalta Lestijärven kustannukset ylittävät selvästi vastaavan asukasmäärän kuntien keskimääräiset kustannukset vuonna 2023, eron ollessa peräti 9 300 euroa per oppilas. Ero kasvoi erityisesti vuodesta 2021 lähtien, jolloin uusi Lestin koulu otettiin käyttöön. Lestin koulu on kunnan ainoa peruskoulu ja sen yhteydessä toimii myös kunnan ainoa päiväkotiki. Viime vuosina Lestijärven yhteenlaskettu oppilasmäärä on ollut noin 70–80 tasolla, kun vuonna 2000 oppilaita oli yli 170. Pienen oppilasmäärän johdosta myös ikäryhmittäiset oppilasmäärät ovat varsin pieniä, esimerkiksi 5–6 luokkien oppilasmäärät olivat 1–4 tasolla vuonna 2023. Suurimmillaankin

ikäryhmittäiset oppilasmäärät ovat 12 oppilaan tasolla. Näin ollen myös ryhmäkoot ovat varsin pieniä, joskin opetusta järjestetään myös yhdistelemällä eri vuosiluokkia.

Kuvio 7. Oman perusopetuksen nettokustannukset 2012–2023, €/oppilas

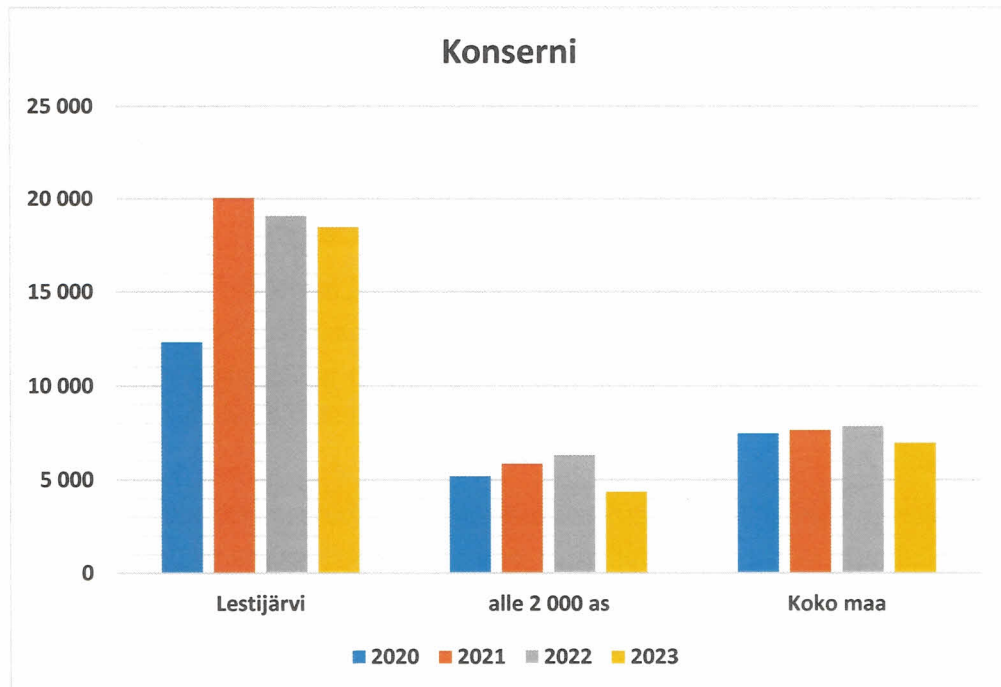
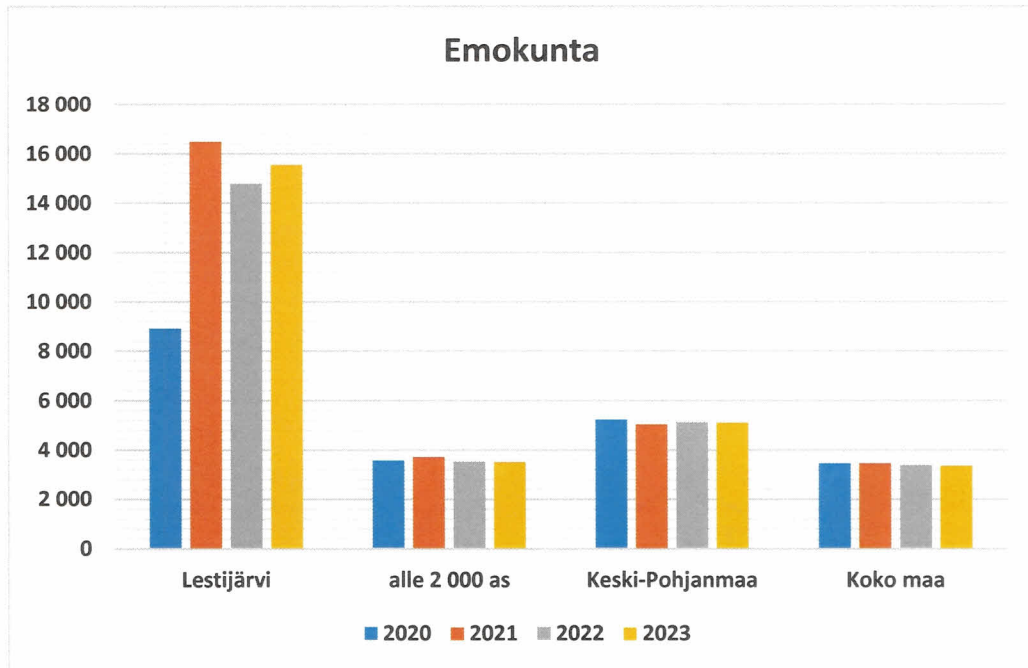

Varhaiskasvatuksessa Lestijärven kustannukset per 0–6-vuotias ovat noin 1 550 euroa vastaavan kuntakokoryhmän keskiarvoa pienemmät ja tilanne on ollut samankaltainen vuodesta 2020 lähtien. Varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa on huomioitava myös osallistumisaste, jossa Lestijärvellä on ollut viime vuosina melko paljon vaihtelua.

Muiden palveluiden osalta voidaan todeta, että Lestijärven kustannuksissa on melko paljon vaihtelua siten, että esimerkiksi yhdyskunta- ja ympäristötoimen sekä kirjaston kustannukset ovat verrokkeja korkeammat, mutta liikunnan ja ulkoilun taas verkkoja pienemmät. Lestijärven pieni väestöpohja vaikuttaa osaltaan siihen, että kustannusten vuosivaihtelu voi olla suurta suuntaan ja toiseen.

Lestijärven kunnan lainamäärä on sekä emon että konsernin osalta selvästi verrokkeja suurempi. Emokunnalla oli lainaa vuoden 2023 lopussa 10,6 milj. euroa eli peräti 15 553 euroa per asukas. Määrä on huomattavasti suurempi kuin koko maan (3 368 €/as.) ja vastaavan kuntakokoryhmän (3 521 €/as.) keskiarvot. Lainamäärä on ollut suurimmillaan vuonna 2021, jolloin määrä oli noin 11,9 milj. euroa. Lainamäärän kasvuun erityisesti vuonna 2021 vaikutti Lestin koulun valmistuminen. Myös kuntakonsernin lainamäärä on huomattavasti koko maata ja vastaavaa kuntakokoryhmään suurempi. Vuoden 2023 lopussa Lestijärven konsernin lainamäärä oli 12,6 milj. euroa eli 18 510 euroa per asukas. Kuviossa 8 on emokunnan ja konsernin lainamäärät vuosina 2021–2023 per asukas sekä vastaavat verrokkiryhmien tiedot.

Kuvio 8. Emon ja konsernin lainamäärät vuosina 2021–2023, €/asukas

Rahavaroja Lestijärvellä oli vuoden 2023 lopussa 1,1 milj. euroa eli 1 6660 euroa per asukas, mikä ylittää maan keskiarvon (1 090 €/as.) noin 600 eurolla per asukas. Kassan riittävyys päivissä oli noin 55 päivää eli maksuvalmius on siltä osin kohtuullisen hyvä. Konsernin rahavarat olivat vastaavana aikana hieman yli 1,7 milj. euroa eli 2 558 euroa per asukas.

2.2. Talouden kehitysarvio ja tasapainottamistoimenpiteet

Tulevien vuosien talouden kehitystä on tarkasteltu sekä emokunnan että kuntakonsernin osalta painottaen kuitenkin emokunnan tilannetta. Kuten aiemmin on todettu, Lestijärvi päätyi arviointimenettelyyn konsernin taseen kertyneen alijäämän perusteella. Emokunnalla oli vuonna 2023 kertynyttä alijäämää noin 460 euroa per asukas enemmän kuin konsernilla. Konsernilla on lisäksi tuloksenkäsittelyerinä muita omia rahastoja 328 000 euroa, joten konsernin kertyneen alijäämän määrä tämä huomioon ottaen oli vuoden 2023 tilinpäätöksessä noin 1,9 milj. euroa eli 2 823 euroa per asukas. Emon vastaava alijäämän määrä oli siis noin 2,7 milj. euroa eli lähes 4 000 euroa per asukas. Näin ollen konsernin alijäämät tulevat katetuksi ennen emoa, sillä edellytyksellä, että talouden kehitys saadaan kehittymään parempaan suuntaan.

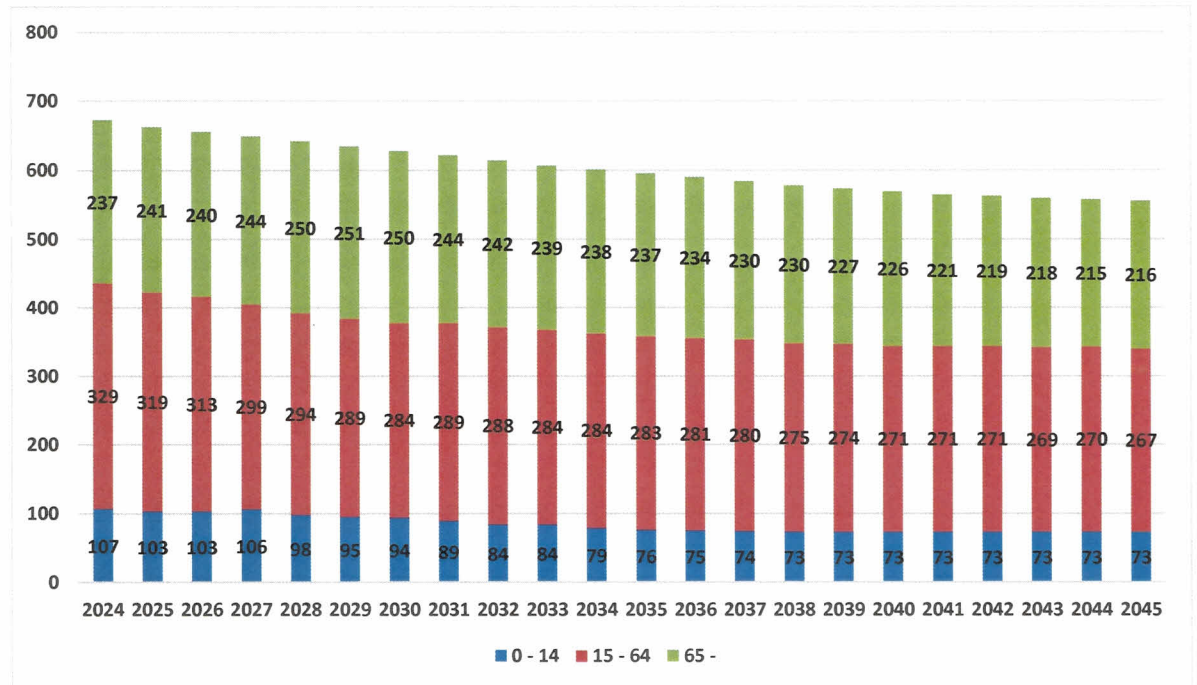
Talouden tasapainottamistoimilla on oleellinen merkitys Lestijärven talouden ja arviointimenettelyn kriteerien kehitykselle – tiivistyen siihen, että konsernin ja myös emon taseen kertyneet alijäämät saadaan katettua kohtuullisessa ajassa. Näiden lisäksi talouden kehitykseen vaikuttavat muut toimintaympäristön muutokset, kuten demografisten tekijöiden ja elinkeinotoiminnan sekä yleisen taloustilanteen kehittyminen. Myös valtion toimenpiteillä voi olla suurikin vaikutus kunnan talouteen. Esimerkiksi vuoden 2025 alusta tuli voimaan TE-palvelu-uudistus, jossa työvoima- ja elinkeinopalveluiden järjestäminen siirrettiin kuntien vastuulle sekä samalla laajennettiin kuntien rahoitusvastuuta työttömyysturvasta. TE-palvelu-uudistus vaikuttaa kuntien menoja ja valtionosuuksia lisäävästi vuodesta 2025 lukien. Vaikka lähtökohtaisesti ao. uudistuksen talousvaikutukset on rajattu lähes kustannusneutraaliksi, niin jatkossa esimerkiksi talouden suhdannevaihtelut voivat lisätä kunnan työttömyyttä, mikä taas lisää kunnan rahoitusosuutta työttömyysturvasta.

Toinen kuntien lähivuosien talouteen mahdollisesti merkittävästi vaikuttava tekijä on käynnissä oleva kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus, jonka voimaantuloa on lykätty vuodelle vuoteen 2027. Uudistuksen selvityshenkilöt ovat esittäneet muun muassa muiden kuin ydinvoimalaitosten (kuten tuulivoimalaitosten) osittaista sisällyttämistä tulojen tasausjärjestelmään, mikä tarkoittaisi, että mm. tuulivoimalaitoskuntien valtionosuuksien määrä tulisi pieneneään jonkin verran nykyisestä. Em. muutos vähentäisi siis myös Lestijärven valtionosuuksien määrää vuodesta 2027 lähtien. Toisaalta uudistus voi vaikuttaa Lestijärven valtionosuuksiin muilta osin positiivisesti tai negatiivisesti, joten oleellista on mitä tapahtuu valtionosuuksille kokonaisuudessaan.

Lestijärven asukasmäärä oli 682 vuoden 2023 lopussa. Asukasmäärä on ollut selvästi laskeva ja kehityksen ennakoitaan jatkuvan samankaltaisena myös jatkossa. Tilastokeskuksen väestöennusteen (10/2024) mukaan Lestijärven asukasmäärä vähenee seuraavina vuosina peräti noin prosentin vuosivauhtia. Lestijärven väestörakenne on samankaltainen kuin vastaavan kuntakokoryhmän kunnissa, joskin alle 15-vuotiaiden osuus on Lestijärvellä hieman suurempi, mikä on sinänsä positiivista. Kuten aiemmin on todettu, nuorten ikäryhmien määrät ovat kuitenkin hyvin pienet eli esimerkiksi 1-vuotiaiden määrät ovat olleet viime vuosina 6–12 tasolla. Tällä hetkellä Lestijärven 65 vuotta täyttäneiden määrä on noin 35 prosenttia koko väestöstä ja Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan osuus vakiintuisi vuosikymmenen loppuun mennessä vajaaseen 40 prosenttiin. Vastaavasti työikäisen väestön ja lasten määrät ovat laskussa. Epäedullinen väestörakenne tarkoittaa, että väestöllinen huoltosuhde on heikohko eli noin 100 vuonna 2023.

Tämä näkyy myös kunnallisverotulojen heikkona tuottona sekä kehityksenä. Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde kuvaa alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhdetta 15–64-vuotiaiden määrään. Saatu luku kerrotaan sadalla. Luku 100 tarkoittaa, että jokaista 15–64 –vuotiasta kohden on yksi huollettava.

Kuvio 9. Lestijärven väestöennuste ikäryhmittäin vuoteen 2045, Lähde: Tilastokeskus 10/2024

Lestijärven talouden tasapainottamistoimenpiteet

Lestijärven kunta on tuonut esiin arviointiryhmän työn aikana useita erilaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä, joista osa on toteutettu jo vuonna 2024 ja loput toteutetaan lähivuosien aikana. Tasapainottamistoimet on sisällytetty arviointiryhmän laatimaan talouden kehitysarvioon, jota käsitellään tarkemmin seuraavassa alakappaleessa.

Tulojen osalta euromääräisesti selkeästi vaikuttavin toimenpide on uusien tuulivoimalaitosten valmistuminen siten, että niistä saatavia kiinteistöverotuloja kertyi osin jo vuonna 2024 ja tuotto on täysimääräinen vuodesta 2026 lähtien. Uusia tuulivoimaloita valmistuu kaikkiaan 69 kappaletta ja niiden yhteenlaskettu kiinteistöveron tuotto on lähes 3 milj. euroa vuodesta 2026 lähtien. Kyseessä on siis hyvin merkittävästä tuulivoimahankkeesta ja tätä kautta kiinteistöverotulojen lisäyksestä. Veron tuoton on arvioitu hieman pienenevän vuosikymmenen loppupuolella siten, että tuulivoimalaitoksista saatava kiinteistöveron määrä on noin 2,6 milj. euron tasolla, mikä on edelleen hyvin huomattava. Tuulivoimapuistolla on positiivisia vaikutuksia myös kunnallis- ja yhteisöveroon.

Toimintatuottoihin vaikuttavina kertaluonteisina toimina on toteutettu vuonna 2024 ja toteutetaan vuonna 2025 puun myyntejä, joiden nettovaikutus tulokseen on yhteensä vajaa 300 000 euroa. Toimintakuluihin vaikuttavina kertaluonteisina toimina on toteutettu henkilöstön lomautuksia (2 viikkoa per vuosi) vuonna 2024. Myös palkattomia lomaa on tarkoitus pitää, mutta niiden vaikutus

tulokseen on vähäinen. Lestijärven kunnassa on tällä hetkellä täytettynä kokoaikainen rakennustarkastajan virka. Rakentamisen hiljentyessä kunnalla ei ole jatkossa tarvetta kokoaikaiselle rakennustarkastajalle, vaan rakennustarkastajan virka lakkautetaan vuoden 2025 aikana ja rakennusvalvonta ostetaan ostopalveluna, 1 päivä/viikko.

Pysyvinä toimintatuottoihin vaikuttavina toimina toteutetaan mm. vesitaksoiden ja jätevesitaksan tarkistaminen vuodesta 2026, tilojen käyttömaksujen korotus vuodesta 2025, asuntojen ja toimitilojen vuokrantarkistukset vuodesta 2026. Näiden lisäksi toimenpiteinä ovat Syrin koulu myynti vuonna 2024 (tulosvaikutus n. +19 000 euroa), sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen vuoden 2026 alusta (vaikutus tulokseen n. -75 000 euroa) sekä kunnan vuokra-asuntojen yhtiöittäminen vuoden 2027 alusta (vaikutus tulokseen n. +30 000 euroa).

Verotuloihin liittyen kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentteja kunta ei ole toistaiseksi korottamassa lähivuosina eli talouden kehitysarviossa veroprosentit on pidetty muuttumattomina koko tarkastelukauden ajan.

Vuosittaiset tulojen ja menojen muutokset sekä tasapainottamistoimenpiteet on kuvattu tarkemmin liitteessä 3.

Arviointiryhmä pitää hyvänä ja kestäväenä sitä, että talouden tasapainottamistoimet ovat pääosin luonteeltaan rakenteellisia ja pysyviä. Arviointiryhmä esittää kuitenkin lievän huolensa siitä, että Lestijärven palveluiden tehostamisvara on jatkossa varsin vähäinen. Näin ollen tulevaisuudessa mahdolliset, etenkin ennakoimattomat, menojen lisäykset tai tulojen vähennykset voivat taas heikentää taloustilannetta ja näin vaarantaa kuntalaisten palveluiden saatavuutta. Myös henkilöstön vähentämisten ja lomautusten vaikutuksiin tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota, erityisesti jäljelle jäävän henkilöstön työhyvinvointiin liittyen. Elinvoimaisen kunnan tulee tarjota asukkaalleen ja yrityksille lakisääteisten palveluiden ohella myös muita veto- ja pitovoimaan liittyviä palveluita sekä olosuhteita.

Talouden kehitysarvio

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien kustannukset ja tuotot ovat huomattavasti pienemmät kuin aiemmin. Talouden kestävyuden kannalta oleellista on kuitenkin se, että mitä tapahtuu tulevina vuosina tasapainoa kuvaaville tuloslaskelman keskeisille summaerille, vuosikatteelle ja tilikauden tulokselle. Kuten edellä on todettu, uudistuksen suorat vaikutukset tasapainoon eli vuosikatteeseen poistojen jälkeen on rajattu maltillisiksi. Lestijärven osalta jäljelle jäävien lakisääteisten, pääosin sivistystoimen, tehtävien kustannuskehitys tulee olemaan melko maltillista johtuen väestörakenteen kehityksestä. Kuntien lakisääteiset tehtävät koostuvat sote- ja pelastustoimen tehtävien poistumisen myötä pääosin sivistyspalveluista kuten varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta, joten lasten ja nuorten määrän kehityksellä on oleellinen merkitys kunnan kustannusten kehityksen kannalta.

Yleisen hintatason ja kunta-alan palkkojen nousun myötä myös kuntiin jäljelle jäävienkin palveluiden kustannukset ovat kasvussa, vaikka palvelun tarve ei kasvakaan tai olisi lievässä laskussa kuten Lestijärven tapauksessa. Syksyllä 2024 julkaistun kuntatalousohjelman (Kuntatalousohjelma vuosille 2025–2028, valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:46) kuntatalouden tilanne heikkenee oleellisesti vuodesta 2024 lähtien, kun yleinen talouden vaikeus

jatkuu ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret ns. verohännät poistuvat vuodesta 2024 lähtien. Kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden vuosikate ei riitä poistoihin eikä nettoinvestointeihin vuosina 2025–2028. Lisäksi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä noin 2 mrd. euron alijäämään samana ajanjaksona. Tämä aiheuttaa kunnille talouden sopeuttamis- sekä veronkorotuspaineita.

Kuntataloudessa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu pääosin palkankorotusten ja pitkittyneen inflaation myötä. Nykyinen kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus on voimassa 30.4.2025 saakka ja tulevilla uusissa sopimusneuvotteluissa palkankorotuspaineet ovat ilmeiset mm. heikentyneen ostovoiman takia. Kiihtyneen inflaation täysimääräiset vaikutukset näkyvät kunnissa osin viiveellä pitkien ostopalvelusopimusten vuoksi. Kuntatalouden toimintamenoit kasvavat vuosina 2025–2028 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on noin 3,3 prosenttia vuosina 2025–2027 ja tästä eteenpäin hieman alle 3 prosenttia. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kuten edellä todettu uusi sopimustilanne on toistaiseksi auki ja se voi kasvattaa kuntien henkilöstökuluja kuntatalousohjelmassa arvioitua enemmän.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään siis kuntien vastuulle. Muutos laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. TE-palvelu-uudistus lisää vastaavasti kuntien valtionosuuksia, joten lähtökohtaisesti uudistus on kunta-valtio rahoitussuhteessa kustannusneutraali. Kuntakohtaisesti muutoksia voi kuitenkin tulla ainakin tulevaisuudessa ja uudistuksen seurauksena työllisyyskehityksellä on jatkossa entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen. Lestijärven kunta ei voi itse järjestää TE-palveluita, vaan niiden järjestämisen edellytyksenä on vähintään 20 000 henkilön työvoimapohja. Lestijärvi kuuluu Keski-Pohjanmaan työllisyysalueeseen.

Lestijärven väestö- ja elinkeinorakenne huomioon ottaen verotulojen kehitys kokonaisuudessaan on varsin maltillista pitkällä aikavälillä. Kunnallisveron määrät ovat olleet viime vuosina hieman viiteryhmiä alempia, kun taas yhteisö- ja kiinteistöveron määrät ovat olleet suurempia. Etenkin kiinteistöveron osalta tilanne vahvistuu jatkossa huomattavasti tuulivoimalaitosten valmistumisten myötä.

Kunnallisverossa arvioidaan hyvää kasvua vuodelle 2025 johtuen mm. tuulivoimapuiston maanomistajille maksettavien maanvuokratuottojen myötä. Tämän jälkeen kasvun arvioidaan olevan kuitenkin hyvin maltillista. Lestijärven kunnallisveroprosentti on 9,4 vuonna 2025, mikä on noin 2 %-yksikköä maan keskimääräistä korkeampi. Korotusvaraa ei siis enää kovin paljon ole ottaen huomioon mahdolliset negatiiviset vaikutukset kunnan asukkaiden veto- ja pitovoimaan.

Yhteisöveron osalta arviointiryhmä pitää lievänä riskinä sitä, että Lestijärven yrityspohja on varsin kapea. Merkittävin yksityinen työnantaja on virvoitusjuomia valmistava Finn Spring Oy, jonka työntekijämäärä on vajaa 13 prosenttia koko kunnan alueen työpaikoista. Kunnan edustajien mukaan em. yrityksen tilanne on kuitenkin tällä hetkellä ja lähivuosina vakaa. Julkisen sektorin henkilöstömäärä on korkea eli hieman yli 65 prosenttia kaikista työntekijöistä.

Lestijärven valtionosuuksia kasvatti vuonna 2024 saatu 136 000 euron harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ja vuonna 2025 valtionosuuksia kasvattaa TE-palvelu-uudistus. Koska valtionosuudet määräytyvät pääosin nuorisoiäloukkien perusteella, Lestijärven valtionosuuksissa ei ole odotettavissa vuodesta 2026 eteenpäin juurikaan kasvua ja matalan inflaation vallitessa on mahdollista jopa niiden kääntyminen laskusuuntaan.

Lestijärven investointitaso on arvioitu kehitysarviossa varsin maltilliseksi ja tasoltaan selvästi alle poistotason. Vaikka toistaiseksi lähivuosina ei ole kunnan edustajien mukaan näköpiirissä merkittäviä investointitarpeita, ennakoimattomia korjaustarpeita voi kuitenkin ilmetä, mikä taas osaltaan kaventaa kunnan talouden liikkumavaraa.

Kuten aiemmin on todettu, arviointiryhmä on laatinut talouden kehitysarvion (liite 2) ja sisällyttänyt siihen Lestijärven edustajien esittämät talouden tasapainottamistoimenpiteet (liite 3). Kehitysarviosta ilmenevät tulos- ja rahoituslaskelman sekä taseen keskeisten erien kehitysarvio vuoteen 2030 saakka.

Lestijärvi sai vuoden 2024 joulukuussa harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 136 000 euroa (199 €/asukas), joka osaltaan parantaa vuoden 2024 tulosta. Tämä huomioiden, kehitysarvion mukaan vuosi 2024 tulisi olemaan noin 318 000 euroa ylijäämäinen. Lopullinen tilinpäätös vuodelta 2024 valmistuu kuitenkin vasta keväällä 2025. Kehitysarvion mukaan myös seuraavien vuosien tilikaudet ovat selvästi ylijäämäisiä, erityisesti vuodesta 2026 lähtien. Ylijäämäiset tilikaudet johtavat siihen, että Lestijärven emokunnan taseen kertynyt alijäämä tulisi katetuksi vuonna 2027 ja konsernin osalta jo vuonna 2026.

Kehitysarvion mukaan myös lainamäärä vähenee seuraavina vuosina sekä emon että konsernin osalta edellyttäen, että esimerkiksi investointitaso pysyy arvion mukaisena. Samalla rahavarojen määrän arvioidaan kasvavan siten, että nettovelan määrä kääntyisi jopa positiiviseksi vuosikymmenen lopussa. Tämän toteutumiseen tulee kuitenkin suhtautua varaukselliseksi.

Lestijärven toiminnan ja talouden ns. operatiivisiksi riskeiksi on tunnistettu resurssiriski, järjestelmäriskit ja riskienhallinta. Resurssiriskinä suurimmaksi nousee henkilöstöpula ja riittämättömät taloudelliset resurssit. Näiden seurauksena asioiden käsittely hidastuu ja kyky sopeutua muuttuviin olosuhteisiin laskee. Taloudellisten resurssien puute hidastaa investointikykyä, minkä seurauksen rakennusten ja infran käyttö- ja ylläpitokustannukset lähtevät kasvuun. Tietojärjestelmien riskeihin liittyy yleinen uhkatilan nousu, johon voidaan varautua vain ohjelmistoja päivittämällä ja riskienhallintaa tehostamalla. Ohjelmistoriskiä pienentää erityisesti taloushallinnon osalta taloushallinnon ulkoistaminen pois kunnan omasta toiminnasta. Järjestäjällä on käytössä ajantasaiset ohjelmistot ja tietosuojakäytänteet.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen osalta taloudelliset riskit liittyvät lähinnä kiinteistöjen korjaustarpeisiin ja käyttöasteisiin. Huomionarvoista on kuitenkin se, että Lestijärven tytäryhtiöillä

ei ole ulkoista lainaa. Edellä mainittu huomioon ottaen, toistaiseksi riskit eivät ole kuitenkaan merkittäviä.

On selvää, että nyt laadittu kehitysarvio sisältää epävarmuuksia etenkin mitä pidemmälle tarkastelu ulottuu. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan edellä kuvattu konsernin kertyneen alijäämän kattaminen vuoteen 2026 mennessä vaikuttaa kuitenkin realistiselta. Emon osalta kertyneet alijäämät arvioidaan tulevan katetuksi vuotta myöhemmin eli vuoteen 2027 mennessä.

3. Arviointiryhmän ehdotus

Ottaen huomioon talouden tasapainottamistoimenpiteiden mukainen kehitysarvio sekä muut kunnan toimintaympäristöön vaikuttavat tekijät, arviointiryhmä katsoo, että Lestijärven kunnalla on taloudelliset edellytykset asukkaiden palveluiden turvaamiseen itsenäisenä kuntana. Arviointiryhmän mukaan tämän edellytyksenä on, että Lestijärven kunta sitoutuu liitteessä 3 mainittujen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamiseen ja sisällyttää ne taloussuunnittelukauden (2025–2027) talousarvioihin. Lähtökohtana on, että Lestijärven konsernin taseen kertynyt alijäämä tulee katetuksi viimeistään vuonna 2026.

Kuntalain 118 §:n mukaan talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat valtuuston päätöksiä toimenpiteistä. Lisäksi em. pykälän mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys toimenpiteiden toteutumisesta ja riittävydestä tilikaudella. Kunnan on saatettava selvitys valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

4. Jatkotoimenpiteet

Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän ehdotus ja saatettava sitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon ja mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten **14.3.2025** mennessä.

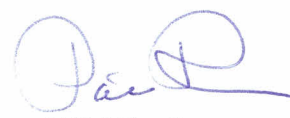
Valtiovarainministeriö tulee seuraamaan Lestijärven kunnan talouden kehitystä ja jos toimenpiteet eivät ole toteutuneet ja arviointimenettelyn kriteerit edelleen täytyvät, ministeriö voi asettaa uudelleen arviointiryhmän selvittämään kunnan mahdollisuutta jatkaa itsenäisenä kuntana tai aloittaa ilman arviointiryhmän asettamista kuntarakennelaisissa tarkoitettu erityinen selvitys kuntajaon muuttamiseksi (kuntalain 118 §:n 7 mom.).

Ville Salonen

Kari Korkiakoski

Päivi Rautio

Liitteet

Liite 1. Asettamispäätös

Liite 2. Lestijärven kunnan talouden kehitysarvio

Liite 3. Tulojen ja menojen vuosimuutokset ml. talouden tasapainottamistoimet

Liite 1. Asettamispäätös VM 5.9.2024, VN/22599/2024

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaisen arviointiryhmän asettaminen

Asettaminen	Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaisen Lestijärven kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä on tehdä mainitussa laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.						
Toimikausi	5.9.2024 – 31.1.2025						
Tausta ja tehtävät	<p>Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 118 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.</p> <p>Mainitun lain 118 §:n 3 momentin mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet 118 § 3 momentissa mainitut raja-arvot. Lestijärven kunnan vuoden 2022 konsernitilinpäätöksen asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on 1 192 euroa ja vuoden 2023 vastaava alijäämä on 2 823 euroa (ml. muut omat rahastot). Näin ollen arviointimenettelyn kriteeri täyttyy.</p> <p>Selvitystä varten asetetaan laissa säädetyn menettelyn mukaisesti arviointiryhmä, jonka jäsenistä yhden nimeää valtiovarainministeriö ja yhden asianomainen kunta. Lisäksi valtiovarainministeriö nimeää asianomaista kuntaa kuultuaan arviointiryhmän puheenjohtajaksi mainituista tahoista riippumattoman henkilön.</p> <p>Arviointiryhmä tekee ehdotuksen kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Kunnanvaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitettun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.</p>						
Organisointi	<p>Arviointiryhmän kokoonpano on seuraava:</p> <table><tr><td>Puheenjohtaja</td><td>Kari Korkiakoski, sosionomi</td></tr><tr><td>Kunnan nimeämä jäsen</td><td>Päivi Rautio, kunnanjohtaja</td></tr><tr><td>Ministeriön nimeämä jäsen</td><td>Ville Salonen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö</td></tr></table>	Puheenjohtaja	Kari Korkiakoski, sosionomi	Kunnan nimeämä jäsen	Päivi Rautio, kunnanjohtaja	Ministeriön nimeämä jäsen	Ville Salonen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö
Puheenjohtaja	Kari Korkiakoski, sosionomi						
Kunnan nimeämä jäsen	Päivi Rautio, kunnanjohtaja						
Ministeriön nimeämä jäsen	Ville Salonen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö						

Lisäksi arviointiryhmän kokouksiin voivat kunnan ilmoituksen perusteella osallistua Lestijärven kunnanhallituksen puheenjohtaja Jorma Koski-Vähälä ja hallintojohtaja Susanna Tuikka, joka on myös kunnan henkilöstön edustaja.

Arviointiryhmän pysyvänä asiantuntijana toimii neuvotteleva virkamies Hanna-Mari Talka valtiovarainministeriöstä, joka toimii myös arviointiryhmän sihteerinä. Arviointiryhmä voi tarvittaessa kuulla myös ryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kustannukset

Valtiovarainministeriö korvaa kunnan nimeämän edustajan matka- ja majoituskustannukset sekä maksaa päivärahan. Arviointiryhmän puheenjohtajalle maksetaan erikseen määräytyvä kokouskohtainen palkkio sekä matka- ja majoituskustannukset. Kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamomentilta 28010111.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Osastopäällikkö, hallitusneuvos

Minna-Marja Jokinen

Jakelu

Arviointiryhmään nimetyt ja Lestijärven kunta

Tiedoksi

Suomen Kuntaliitto

Liite 2. Lestijärven talouden kehitysarvio sisältäen tasapainottomat (emo ja konserni)

EMOKUNTA		TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
TULOSLASKELMA		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.		682	674	665	656	650	643	635	630
Veroprosentti		8,36	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40
vero-% yksikön tuotto		105	105	113	114	114	114	114	114
→ muutoksen vaikutus			109	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot		2 995	3 264	3 317	2 249	1 857	1 841	1 862	1 883
Toimintakulut		5 945	5 678	6 277	5 448	5 219	5 285	5 401	5 520
valmistus omaan käyttöön		0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintakate		-2 950	-2 413	-2 960	-3 200	-3 362	-3 444	-3 539	-3 636
Kunnallisverot		880	988	1 062	1 073	1 073	1 073	1 074	1 076
Yhteisöverot		382	319	320	332	346	360	369	378
Kiinteistöverot		417	657	1 117	3 201	3 137	3 074	3 000	2 928
Verotulot		1 679	1 963	2 499	4 606	4 556	4 507	4 444	4 382
Valtionosuudet, ml hark.var.		932	1 353	1 378	1 145	1 150	1 267	1 286	1 305
Korkotuotot		14	23	10	3	3	5	10	10
Korkokulut		166	252	217	210	191	185	178	172
Muut rahoitustuotot		0	5	5	5	5	5	5	5
Muut rahoituskulut		5	2	2	10	10	8	2	2
VIKATE		-496	678	713	2 339	2 151	2 147	2 026	1 892
€/asukas		-727	1 005	1 072	3 565	3 309	3 338	3 188	3 001
Poistot ja arvonalent.		579	496	496	354	306	293	292	292
Satunnaiset tuotot		0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut		0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos		-1 075	182	217	1 985	1 845	1 854	1 734	1 600
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)		0	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)		0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)		0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä		-1 075	182	217	1 985	1 845	1 854	1 734	1 600
TASEESTA									
Kertynyt yli-/alijäämä		-2 715	-2 534	-2 317	-332	1 513	3 368	5 101	6 701
€/asukas		-3 982	-3 759	-3 484	-506	2 327	5 235	8 030	10 631

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettorahoitustarpeen ja sen vajeen kattamiso)

Vuosikate	-496	678	713	2 339	2 151	2 147	2 026	1 892
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät, netto	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	-496	678	713	2 339	2 151	2 147	2 026	1 892
Investointimenot	-106	-185	-105	-160	-155	-155	-155	-155
Rahoitusosuudet investointeihin	31	0	0	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0	0	0
= 2. Nettoinvestoinnit	-76	-185	-105	-160	-155	-155	-155	-155
€/asukas	-111	-274	-158	-244	-238	-241	-244	-246
= 3. Toim. ja inv. rahavirta	-571	493	608	2 179	1 996	1 992	1 871	1 737
(1. Tulorahoitus+ 2.Nettoinv.)								
4. Nettorahoitustarve								
(= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)		75	197	1 218	1 585	1 581	1 460	1 326
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;	0	-418	-411	-961	-411	-411	-411	-411
Lainanlyhennykset		418	411	961	411	411	411	411
Lainanlisäystarve		0	0	0	0	0	0	0
Lainakanta	10 607	10 189	9 778	8 817	8 406	7 995	7 584	7 173
€/asukas	15 553	15 116	14 701	13 437	12 928	12 429	11 938	11 380
Rahavarat	1 132	1 207	1 403	2 621	4 207	5 788	7 247	8 573
€/asukas	1 660	1 790	2 110	3 995	6 470	8 998	11 408	13 602
Nettovelka (rahat-lainat)	9 475	8 982	8 374	6 195	4 199	2 207	336	-1 400
€/asukas	13 893	13 326	12 591	9 442	6 458	3 431	530	-2 222

KUNTAKONSERNI		TP 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
TULOSLASKELMA		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.		682	674	665	656	650	643	635	630
Veroprosentti		8,36	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40	9,40
vero-% yksikön tuotto		105	105	113	114	114	114	114	114
→ noston vaikutus			109	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot		4 143	4 426	4 454	3 615	3 318	3 311	3 343	3 375
Toimintakulut		7 123	6 886	7 559	6 859	6 735	6 827	6 976	7 128
Osuus osakk.yht. voitoista/tappioista		21	21	21	21	21	21	21	21
Toimintakate		-2 959	-2 439	-3 084	-3 224	-3 396	-3 496	-3 612	-3 732
Kunnallisverot		880	988	1 062	1 073	1 073	1 073	1 074	1 076
Yhteisöverot		382	319	320	332	346	360	369	378
Kiinteistöverot		417	657	1 117	3 201	3 137	3 074	3 000	2 928
Verotulot		1 679	1 963	2 499	4 606	4 556	4 507	4 444	4 382
Valtionosuudet		1 191	1 744	1 767	1 495	1 502	1 647	1 671	1 696
Korkotuotot		2	25	12	5	5	7	12	12
Korkokulut		197	255	220	213	194	189	181	175
Muut rahoitustuotot		16	7	7	7	7	7	7	7
Muut rahoituskulut		5	2	2	10	10	8	2	2
VUOSIKATE		-274	1 043	979	2 666	2 471	2 475	2 339	2 188
€/asukas		-401	1 548	1 473	4 063	3 800	3 848	3 682	3 472
Poistot ja arvonalent.		768	685	693	607	597	581	582	586
Satunnaiset erät, netto		-0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos		-1 042	358	286	2 059	1 874	1 894	1 757	1 602
Tilinpäätössirrot		0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden verot		6	6	6	6	6	6	6	6
Laskennalliset verot		-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2
Vähemmistöosuudet		-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Tilikauden yli-/alijäämä		-1 050	362	291	2 063	1 878	1 898	1 762	1 607
TASEESTA									
Kertynyt yli-/alijäämä		-2 254	-1 891	-1 601	462	2 340	4 239	6 000	7 607
€/asukas		-3 305	-2 806	-2 407	705	3 600	6 590	9 445	12 069

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen rahoitusjäämän ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	-274	1 043	979	2 666	2 471	2 475	2 339	2 188
Satunnaiset erät, netto	-0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden verot	6	6	6	6	6	6	6	6
Tulorahoituksen korjauserät	1	1	1	1	1	1	1	1
= 1. Toiminnan rahavirta	-279	1 038	974	2 661	2 466	2 470	2 334	2 183
Investointimenot	-272	-685	-693	-607	-597	-581	-582	-586
Rahoitusosuudet investointeihin	31	45	38	41	39	40	40	40
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	0	14	0	7	3	5	4	5
= 2. Nettoinvestoinnit	-241	-627	-655	-559	-554	-536	-538	-541
€/asukas	-353	-930	-985	-852	-852	-833	-847	-859
= 3. Toim. ja inv. rahavirta (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)	-519	411	319	2 102	1 912	1 934	1 796	1 642
4. Nettorahoitustarve (= 3. Toim. ja inv. rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)		-259	-400	791	1 132	1 139	1 007	839
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärän muutos;	-637	-437	-359	-1 311	-780	-795	-789	-803
Lainanlyhennykset		670	719	1 311	780	795	789	803
Lainanlisäystarve		233	360	0	0	0	0	0
Lainakanta	12 624	12 187	11 828	10 517	9 737	8 942	8 153	7 350
€/asukas	18 510	18 080	17 783	16 028	14 975	13 901	12 833	11 661
Rahavarat	1 744	1 718	1 678	2 469	3 600	4 740	5 747	6 586
€/asukas	2 558	2 549	2 523	3 763	5 538	7 369	9 046	10 449
Nettovelka (rahat-lainat)	-10 880	-10 468	-10 149	-8 048	-6 136	-4 202	-2 406	-764
€/asukas	-15 953	-15 531	-15 260	-12 265	-9 438	-6 533	-3 787	-1 212

Liite 3. Lestijärven tulojen ja menojen muutokset, sisältäen tasapainottomuudet

Keskeiset vaikutukset tuloslaskelmaan:

- toimintatuotot
 - o vuoden 2024 toteuma tarkistettu lineaarisen ennusteen (10/2024) mukaiseksi.
 - o Toimintatuotoissa vuosille 2024 ja 2025 kertaluontoisia tuottoja puun myynnistä.
 - o Toimintatuottoihin laskettu vuodelle 2025 tilojen käyttömaksua 1500 euroa
 - o Toimintatuottojen lasku vuodelle 2026 johtuu seutukunnan ja maaseututoimen tuottojen laskusta (toiminta hankepainotteista) ja sotekiinteistöjen yhtiöittämisestä (-203108 €).
 - o Vuodelle 2026 on laskettu mukaan vesi- ja jätevesitaksojen tarkistaminen (+33644 €) sekä asuntojen ja toimitilojen vuokrankorotukset (+7011 €)
 - o Vuodelle 2027 huomioitu asuntojen yhtiöittäminen (-89880 €)
 - o Maaseututoimen ja Kaustisen seutukunnan osuus toimintatuloista on
 - 2025 vuonna 2 509 679 €
 - 2026 vuonna 1 740 112 €
 - 2027 vuonna 1 446 124 €
 - 2028 vuonna 1 427 036 € ja
 - 2029 vuonna 1 438 452 €
- Toimintamenot
 - o vuoden 2024 toteuma tarkistettu lineaarisen ennusteen (10/2024) mukaiseksi
 - o Vuoden 2025 toimintamenoissa huomioitu TE-uudistuksen kustannusvaikutus
 - o vuodelle 2025 3 % hintojen muutos huomioitu
 - o vuodelle 2026 huomioitu sotekiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus toimintamenoihin (-75320 €)
 - o Vuodelle 2026 toimintamenoihin on laskettu 3 % korotus
 - o Vuodelle 2027 toimintamenoissa huomioitu asuntojen yhtiöittäminen (-72620 €)
 - o Maaseututoimen ja Kaustisen seutukunnan osuus toimintatuloista on
 - 2025 vuonna 2 509 679 €
 - 2026 vuonna 1 740 112 €
 - 2027 vuonna 1 446 124 €
 - 2028 vuonna 1 427 036 € ja
 - 2029 vuonna 1 438 452 €
- kunnallisverotulo
 - o 2024 lineaarisen ennusteen (10/2024) mukainen
 - o 2025 vuonna kunnallisverotuotto kasvaa maanomistajille maksettavien maanvuokratuottojen myötä
- Yhteisöverotuotto
 - o 2024 lineaarisen ennusteen (10/2024) mukainen
 - o Vuosille 2025–2033 huomioitu yhteisöverotuotossa Kosolankankaan tuulivoimapuisto Oy:n kunnalle tilittämä yhteisöverotuotto. Yhtiön kotipaikka on Lestijärvi.
- Kiinteistöverotuotossa
 - o Vuodelle 2024 huomioitu keskeneräisistä tuulivoimaloista kertyvää kiinteistöverotuottoa 362 572 euroa OX2:lta syksyllä 2024 saadun päivitetyn laskelman mukaisesti.

- Vuodelle 2025 huomioitu keskeneräisistä tuulivoimaloista saatavaa kiinteistöverotuloa 820 343 euroa. HUOM! Laskelmassa ei ole huomioitu mahdollisesti jo vuoden 2024 aikana valmistuvia 13–15 voimalan verovaikutusta, mikäli ne ehditään kytkeä tuotantoon ennen 1.1.2025. Verovaikutus näillä n. 420 000 euroa.
- Vuodelle 2026 huomioitu valmiiden tuulivoimaloiden kiinteistöverotulo täysimääräisenä ja suunnitteluvuosille tähän vuotuinen 2 % lasku
- Korkotuotot
 - Vuodelle 2024 huomioitu korkojohdannaissopimuksen toteutuneita tuottoja 22 400 euroa
 - Vuodelle 2025 huomioitu korkojohdannaissopimuksen tuottoja vahvistetun korkotason mukaisesti
 - Vuosille 2026–2028 ei odoteta tuottoja korkojohdannaisista, koska 6 kk:n euriborin ennustetaan laskevan johdannaissopimuksessa määritellyn korkotason alapuolelle.
 - Vuonna 2029 euriborin (6 kk) ennustetaan jälleen nousevan, jolloin kunta saa korkotuottoja johdannaissopimuksesta vuosina 2029–2033
- Korkokulut
 - Vuodelle 2024 korkokulut huomioitu lineaarisen ennusteen (10/2024) mukaisina
 - Suunnitteluvuosille korkokulut laskettu nykyisellä lainamäärällä ja lyhennysohjelmalla todellisten korkokulujen mukaisesti
 - Korjattu vuoden 2025 ja 2026 korkomenoja kuntatodistuslainan koroilla
- Muut rahoitustuotot
 - vuodelle 2024 muut rahoitustuotot huomioitu lineaarisen ennusteen (10/2024) mukaisina, suunnitteluvuosille ei odoteta muutoksia muihin rahoitustuottoihin
- Muut rahoituskulut
 - Vuosi 2024 huomioitu lineaarisen ennusteen (10/2024) mukaisena
 - Vuosille 2026–2028 huomioitu korkojohdannaissopimuksen tuoma rahoituskulujen kasvu 6 kk:n euriborin laskun myötä
- Poistot
 - Poistot noudattavat tämänhetkistä poistopohjaa huomioituna vuotuinen investointitaso 25 vuoden keskimääräisellä poistoajalla
 - Poistoissa huomioitu sotekiinteistöjen yhtiöittämissä poistovaikutus ja asuntojen yhtiöittämissä poistovaikutus

Keskeiset vaikutukset rahoituslaskelmaan ja taseeseen:

- Investoinnit
 - Vuoden 2024 osalta TA 2024 kirjattu investointitaso
 - Vuosille 2025–2029 investoinnit kirjattu TA2025 ja TS2026-2029 mukaisina
- Rahoitusosuuksia investointeihin ei ole odotettavissa
- Lainan lyhennykset
 - Lainan lyhennykset huomioitu nykyisen lyhennysohjelman mukaisena nykyisellä lainamäärällä
 - Vuodelle 2026 on huomioitu kuntatodistuslainan kertalyhennys (550 000 €)

Talousvaikutus	Tervehdyttämistoimenpide	Toteutusajankohta	Tavoitettava tulo, s, €/v		Toteutus	Toteutumisen todennäköisyys
			Toteutunut	Toteutuu		
Pysyvä	Vesitaksan tarkistaminen	2026	16 500		16 500	
Pysyvä	Jätevesitaksan tarkistaminen	2026	17 144		17 144	
Pysyvä	Tilojen käyttömaksut	2025	1 500		7 000	?
Pysyvä	Asuntojen vuokratarkistaminen	2026	4 280		8 330	Toteutuu
Pysyvä	Toimitilojen vuokratarkistaminen	2026	2 731		15 270	Toteutuu
Pysyvä	Maa-alueiden vuokratarkistaminen	Ei määritelly				
Kertaluoneinen	Puun myynti	2024	253 166		239 269	Toteutunut
Kertaluoneinen	Puun myynti	2025	217 000		54 000	Toteutuu
Kertaluontoinen	Henkilöstön lomautus, 2 vk	2024	0	75 300	75 300	Toteutuu
Kertaluontoinen	Muut palkkomat lomat	2024	0	4 900	4 900	Toteutuu osittain
			Vaikutus vuokratuotoihin	Vaikutus toimintamenoihin	Vaikutus tulokseen	Toteutumisen todennäköisyys
			n	hin	vuosikatteeseen	
			-5 300	-24 138	18 838	18 838 Toteutunut
		2024	-203 108	-75 320	-127 788	-75 190 Toteutuu
		31.12.2025	-89 880	-72 620	-17 260	30 032 Toteutuu
		31.12.2026				
			Vaikutus poistoihin	Vaikutus vuosikatteeseen	Vaikutus tulokseen	Toteutumisen todennäköisyys
			0	0	18 838	Toteutunut
			-52 598	-52 598	-75 190	Toteutuu
			-47 292	-47 292	30 032	Toteutuu

